

2 मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह-
सुकुः २४ नवीनानि
वोल्वोबसयानानि जनसुविधायै
हरित्वजं प्रदर्शय प्रेषितवान्

3 मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुकुः
आपदाप्रभावितक्षेत्राणां वायुसर्वेक्षणं
कृतवान्, आश्रयसामग्री
अपि वितरिता

4 सिरमौरकलासंगमस्य
गरिमापूर्णः अलंकरण-
समारोहः सुसम्पन्नः

जम्मू-राज्यात् श्री-
अमरनाथतीर्थयात्राय
श्रद्धालूनां प्रथमो
समूहः कश्मीर-राज्यं
प्रति प्रस्थितः

हिमसंस्कृतवार्ता: - गतदिवसे जम्मू-
राज्यात् श्री-अमरनाथतीर्थयात्राय
श्रद्धालूनां प्रथमो समूहः कश्मीर-राज्यं
प्रति प्रस्थितः । उपराज्यपालेन
मनोजसिन्हा-वर्येण भगवतीनगर-
स्थिताधाराशिविरात् उक्तः समूहः
औपचारिकतया प्रेषितः। अवधेयमस्ति
यत् पवित्रेयं गुहा हिन्दूधर्मावलम्बिना
प्रमुखतीर्थस्थानं वर्तते, यत्र
शिवालिङ्गसदृशस्य हिमस्थम्भस्य प्रसिद्धिः
विश्वविदितमस्ति

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी स्वस्य पञ्चराष्ट्राणां
यात्रायाः प्रथमचरणे घाना-देशं प्राप्तवान्
घाना-संसदः संयुक्तसम्मेलनञ्च संबोधयिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री
नरेन्द्रमोदी घाना, त्रिनिदाद, अर्जेटिना,
ब्राजिल, नमीबिया इत्येतेषां पञ्चदेशानां
यात्रारम्भे विहितवान्। प्रथमचरणे श्रीमोदी
घाना-देशं प्राप्तवान् । प्रवासकाले
प्रधानमन्त्री घाना-देशस्य संसदम् अपि
सम्बोधयिष्यति। स्वस्य प्रस्थान-वक्तव्ये,
प्रधानमन्त्री मोदी उक्तवान् यत् घाना-देशः
वैश्विक-दक्षिणक्षेत्रे बहुमूल्यः सहभागी
अस्ति, अफ्रीका-सङ्घ, पश्चिम-अफ्रीका-
राष्ट्राणाम् आर्थिक-समुदाये च महत्त्वपूर्णा
भूमिकां निर्वहतीति। प्रधानमन्त्री मोदी
अक्रा-नगरे आगमिष्यति, यत्र तस्मै
औपचारिकं स्वागतम्, सम्मानं च प्रदत्तम्।
घाना-देशस्य राष्ट्रपतिः जॉन् महामा
इत्यस्य कार्यकालारम्भे एव यात्रेयं जायते,
मन्यते यत् उभौ नेतारौ द्विशिक्षकसम्बन्धान्
दृढीकृत्य निरन्तरताम् प्रति च अवधानं
करिष्यन्ति। भारतस्य साहाय्येन निर्मितस्य
राष्ट्रपतिभवनं उच्च-स्तरीय-वार्ता
भविष्यति। प्रमुखान् चर्चासु
आर्थिकसहयोगः, कृषिः, रक्षणं, डिजिट्-
आधारिकसंरचना, पश्चिम अफ्रीकादेशस्य
कृते क्षेत्रीयव्याक्सीन्-केन्द्रस्य स्थापना च
अन्तर्निहिताः बिन्दवः भविष्यन्ति। संयुक्त-
आयोगस्य नवीकरणम्, सांस्कृतिक-
विनिमय-कार्यक्रमाः, आयुर्वेदे च सहयोगः
इत्यादयः अनेकानि सन्धयः अपेक्षिताः
सन्ति। घाना-देशे भारतस्य उच्चायुक्तः
मनीषगुप्तः, पश्चिम अफ्रीका-देशस्य
आर्थिक-निर्धारण-कार्यसूच्यां भारतस्य
महत्त्वपूर्णा भूमिकां निरन्तरं निर्वहतीति
उक्तवान्।

क्वाड-सदस्याः पहलगाम्-आतङ्क-आक्रमणस्य निन्दां कुर्वन्तः;
अपराधं विरुध्य अविलम्बेन कार्याचरणाय प्रस्तावं प्रस्तुतवन्तः

कोविड-१९ वेक्सीन् इत्यनेन सह आकस्मिकमृत्योः
प्रकरणानां न कोऽपि सम्बन्धः अस्तीति सिद्धम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- केन्द्रीय-स्वास्थ्य-परिवार-
कल्याण-मन्त्री अवदत् यत् भारतीय-चिकित्सा-
अनुसन्धान-परिषद् अखिल-भारतीय-आयुर्विज्ञान-
संस्थानयोः विस्तृताध्ययनेन कोविड नवदशेयस्य
मसूरणया साकं कोविड नवदशेयस्यानन्तरं
जायमानानां वयस्कानां आकस्मिक मृत्यूनां मध्ये न
कोऽपि सम्बन्धः अस्ति। आई. सी. एम्. आर्. अथ
पन्. सी. डी. सी. इति च मिलित्वा, विशेषतः
अष्टादशतः पञ्चचत्वारिंशत् वर्षाणां युववर्गस्य
आकस्मिकानां, अत्यक्तानाञ्च मृत्यूनां कारणानां
विवेचनार्थं कार्यं कृतवन्तौ ।

सुभाषितम्
अश्वस्य भूषणं वेगो,
मत्तं स्याद् गजभूषणम्।
चातुर्यं भूषणं नार्या,
उद्योगो नरभूषणम्॥
अर्थात्- तेज गति अश्व का
आभूषण है, मत्त चाल हाथी का
आभूषण है, चतुरता नारी का
आभूषण है और उद्योग में लगे
रहना नर का आभूषण है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
h|msanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

भारतीयपुरातत्त्वसर्वेक्षण-
संस्थायाः, दिल्ली-विकास-
प्राधिकरणस्य च प्रशंसा

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतस्य
केन्द्रीयसंस्कृतिमन्त्री गजेन्द्रसिंहः
शेखावतवर्यः, नवदेहल्यां डीडीए-
शालीमारबागक्षेत्रे स्थितस्य शीशमहल
इत्यस्य अन्येषां च पुरातत्वीय-
रचनानामुद्घाटनम् अकरोत्।
अवसरंऽस्मिन् सभां संबोधयन्
श्रीगजेन्द्रसिंह-शेखावतः उद्यानस्य
जीर्णोद्धारकार्याय भारतीयपुरातत्त्व-
सर्वेक्षणसंस्थायाः, दिल्ली-विकास-
प्राधिकरणस्य च प्रशंसां कृतवान्।

राहुलगान्धी कृषकाणां
विषये केन्द्रसर्वकारे
आक्रमणं कृतवान्

पूर्वकाङ्ग्रेसध्यक्षः लोकसभायां
विपक्षनेता च राहुलगान्धी कृषकाणां
विषये केन्द्रसर्वकारे आक्रमणं
कृतवान्। राहुलगान्धी इत्यनेन उक्तं
यत् कृषकाणां कृते उर्वरकम् इत्यादीनां
आवश्यकवस्तूनाम् कृते विदेशेषु
निर्भरता वर्धमाना अस्ति, तस्य
न्यूनीकरणाय कोऽपि प्रयासः न
क्रियते, अतः कृषकस्य मेरुदण्डः
निरन्तरं नमति। गान्धीमहोदयः 'X'
इति सामाजिकमाध्यमस्य उक्तवान्
यत् भारतं कृषिदेशः अस्ति तथा च
कृषकाः अस्माकं अर्थव्यवस्थायाः
मेरुदण्डः अस्ति, परन्तु अद्यत्वे
विदेशनिर्भरतायाः कारणेन एषा
मेरुदण्डः नमति। भारतं चीनदेशात् ८०
प्रतिशतं विशेष-उर्वराणां आयातं
करोति, अधुना चीन-देशेन तस्य
आपूर्तिः स्थगितवती अस्ति । एतत्
प्रथमवारं न भवति - देशे सर्वत्र
कृषकाः पूर्वमेव यूरिया-डीएपी
इत्यादीनां आवश्यक-उर्वराणां अभावेन
संघर्षं कुर्वन्ति अधुना विशेष-उर्वराणां
'चीनी-संकटः' आगन्तुं आरब्धः ।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खु: २४ नवीनानि वोल्वोबसयानानि जनसुविधायै हरित्त्वजं प्रदर्शय प्रेषितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खु: उक्तवान् यत् राज्यपथपरिवहननिगमस्य स्वावलम्बनस्य कार्यं प्रचलति। सार्धद्वयवर्षपूर्वं व्यवस्थापरिवर्तनस्य आशां कुर्वन् राज्यसर्वकारः सत्तां प्राप्तवान्। अधुना तत्प्रतिज्ञानुसारं कार्यं प्रचलति। बुधवासरे सायं कालस्य समये हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खु: कण्डाघाटस्य क्यारीघाटइत्यत्र स्थितस्य पर्यटनविकासनिगमहोतेलतः एचआरटीसी इत्यस्य २४ नवीनानि वोल्वोबसयानानि हरित्त्वजं प्रदर्शय प्रेषितवान्। अस्मिन्नवसरे उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री, स्वास्थ्यमन्त्री धनीरा शाण्डिलः, हिमाचलविधानसभायाः उपसभापतिः विनयकुमारः अपि उपस्थिताः आसन्। सर्वप्रथमं राज्यस्य बालकाः अपि एतेषु बसयानेषु यात्रां कर्तुं नीताः आसन्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् इतिहासे प्रथमवारं प्रतिवर्षं एचआरटीसी इत्यस्मै १००० कोटिरूप्यकाणि दीयन्ते। प्रतिमासं एचआरटीसी इत्यस्मै अनुदानरूपेण ६० कोटिरूप्यकाणि सर्वकारः ददाति। २ वर्षेषु प्रथमवारं एतावता बसयानानि क्रीतानि। सुक्खुः अवदत् यत् राज्यस्य प्रत्येकं कोणं मार्गैः सम्बद्धम् अस्ति, अतः तस्मिन् मार्गे एच.आर.टी.सी. बसयानानि गच्छन्ति। भविष्ये एचआरटीसी लाभप्रदं कर्तुं कार्यं क्रियते। राज्यं स्वावलम्बनं कर्तुं सर्वे विभागाः अपि कार्यं कुर्वन्ति। परिवहनविभागे अपि व्यवस्थापरिवर्तनं जातम् इति सः अवदत्।

भविष्ये हाइड्रोजनयुक्तानि बसयानानि प्रचलिष्यन्ति

हिमाचलं हरितराज्यं कर्तुं कार्यं क्रियते। आगामिषु दिनेषु हाइड्रोजनयुक्तानि बसयानानि चालयितुं अपि निर्णयः कृतः अस्ति।

आलोचनात् दूरं राज्ये कार्यं क्रियते- मुकेशः अग्रिहोत्री

पथपरिवहननिगमे २४ नूतनानां वोल्वोबसयानानां ध्वजप्रदर्शनं कृत्वा उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री राज्ये आलोचनाभ्यः दूरं कार्यं कुर्वन् अस्ति इति अवदत्। विपक्षेण क्रियमाणाः टिप्पण्यः न दृष्ट्वा सर्वकारः विकासकार्यं कुर्वन् अस्ति। अधुना निगमे २४ वोल्वोबसयानानि योजितानि सन्ति। एतानि बसयानानि अत्याधुनिकरूपेण निर्मितानि सन्ति। जनानां कृते उत्तमसुविधाः प्रदातुं कार्यं क्रियते। एच.आर.टी.सी. हिमाचलप्रदेशस्य जीवनरेखा अस्ति। सः हिमाचलस्य जनान् एच.आर.टी.सी. इत्यस्य भागिनः भवेयुः इति अनुरोधं कृतवान् अस्ति। सः अवदत् यत् पूर्वं २२५ बसयानानि हिमाचलप्रदेशं प्रति आनीतानि। अधुना राज्यस्य स्थितिं दृष्ट्वा सर्वकारः लघु-बृहत्-बस-यानानि, टेम्पो-ट्रैवलर-इत्यादीनि वाहनानि अपि आनयति। एतेषां माध्यमेन ग्रामस्तरस्य जनानां कृते सुविधाः प्रदत्ताः भविष्यन्ति।

कांग्रेससाध्यक्षः मल्लिकार्जुनः खड़गे अकथयत्- शीघ्रं मिलेत् हिमाचलाय लंबिता आपदाश्रयराशिः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। काङ्ग्रेस-अध्यक्षः मल्लिकार्जुन-खड़गे इत्यनेन अकथयत् यत् केन्द्रेण हिमाचलेन सह अनपेक्षित व्यवहारस्य कृतः इति। सः केन्द्रसर्वकाराद् तत्क्षणमेव लम्बिताम् आपदाश्रयकोषं राज्याय मुक्तं कर्तुं आग्रहं कृतवान्। सः पर्वतराज्ये प्रचण्डवृष्ट्या भूस्खलनेन च बहवः प्राणहानिः इति दुःखं प्रकटितवान्। काङ्ग्रेसकार्यकर्तृभ्यः आग्रहं कृतवान् यत् ते प्रभावितानां जनानां सर्वथा साहाय्यं कुर्वन्तु।स्वीये एक्सपटले (X) असौ उल्लेखं कृतवान् यत् विषये वयं केन्द्रसर्वकारात् आग्रहं कुर्मः यत् विगतेषु वर्षेषु हिमाचलस्य कृते लम्बिता आपदाश्रयराशिः तत्कालं प्रभावेण मुक्ता भवेत्। अस्मिन् वर्षे वर्षाणां पूर्वमपि हिमाचलसर्वकारेण केन्द्रात् १००० कोटिरूप्यकाणाम् आश्रयसंकुलस्य आग्रहः कृतः आसीत्। २०२३ तमस्य वर्षस्य त्रासदीकाले काङ्ग्रेसराज्यसर्वकारेण ४५०० कोटिरूप्यकाणां विशेषसहायतां मुक्ता आसीत्, केन्द्रस्य मोदीसर्वकारेण राज्याय केवलं ४३३ कोटिरूप्यकाणि एव दत्तानि आसन्। अधुना मोदीसर्वकारेण २०२३ तमस्य वर्षस्य कृते २००० कोटिरूप्यकाणां त्वरया एव घोषणा कृता अस्ति तथा च भाजपा तस्य श्रेयः ग्रहीतुं व्यस्तः अस्ति, परन्तु आश्रयराशिः अद्यापि लम्बिता अस्ति। हिमाचलं प्रति भाजपायाः विमातृव्यवहारः एषः एव इति काङ्ग्रेस-अध्यक्षः अवदत्। सः अवदत् यत् अस्मिन् समये भाजपा श्रेयः ग्रहीतुं न अपितु हानिः क्षतिपूर्तिं कर्तुं साहाय्यं करिष्यति इति आशास्ति। खड़गे इत्यनेन उक्तं यत्, विगतेषु दिनेषु हिमाचलप्रदेशे प्रचण्डवृष्ट्या, भूस्खलनेन च प्राणहानिः, सम्पत्तिक्षतिः च इति सूचनाः अतीव दुःखदाः सन्ति। सर्वकारः प्रशासनं च युद्धपदे आश्रय-उद्धारकार्यं कुर्वन्ती स्तः। प्रभावितपरिवाराणाम् कृते मम गहनाः शोकसंवेदनाः सन्ति। अहं काङ्ग्रेसनेतृभ्यः कार्यकर्तृभ्यः च आह्वानं करोमि यत् ते जनसामान्यं प्रति यत्किमपि सम्भवं साहाय्यं कुर्वन्तु।

पंचायतीराजमन्त्री अनिरुद्धसिंहः

एनएचएआई-अधिकारिभिः

स्वविरुद्धं आरोपं निराधारं इति उक्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। पंचायतीराजमन्त्री अनिरुद्धसिंहः एनएचएआई-अधिकारिभिः स्वविरुद्धं आरोपं निराधारं इति उक्तवान्। एनएचएआई परियोजनानां नामधेयेन भ्रष्टाचारः भवति इति सः अवदत्। अनिरुद्धसिंहः अवदत् यत् एनएचएआई-अधिकारिणः सम्पूर्णं देशे सर्वाधिकं भ्रष्टाः सन्ति। तेषां प्रमादात् हिमाचले जनानां गृहाणि नष्टानि भवन्ति। पंचायतीराजमन्त्री बुधवासरे शिमला सचिवालये पत्रकारसम्मेलनं सम्बोधयन् उक्तवान्। कस्यचित् गृहं नष्टं भवति वा कस्यचित् परिवारस्य सदस्यः प्रियते वा इति एनएचएआई-अधिकारिणः चिन्तां न कुर्वन्ति।

सरकाघाटे सीबीएसईविद्यालयः उद्घाटितः भविष्यत- मुख्यमन्त्री सुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - मण्डी, सरकाघाटः। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः बुधवासरे मण्डीजनपदस्य धर्मपुरक्षेत्रस्य भ्रमणं कृतवान्। ततः सरकाघाटं गत्वा क्षेत्रे प्रचण्डवृष्ट्या जातायाः क्षतेः निरीक्षणं कृतवान्। सः उपायुक्तं वर्षाणां क्षतिं मूल्याङ्कनं कृत्वा शीघ्रमेव प्रभावितपरिवारेभ्यः आसन्

आश्रयसामग्रीवितरितुं निर्देशं दत्तवान्। सः सरकाघाटस्य बालिकाक्रीडाछात्रावासस्य अपि दर्शनं कृतवान्। सः क्रीडाकैः सह संवादं कृत्वा उत्तमसुविधाः प्रदातुं आश्वासनं दत्तवान्। सः अवदत् यत् शीघ्रमेव सरकाघाटे सीबीएसई-मान्यताप्राप्तः विद्यालयः स्थाप्यते येन उत्तमाः शैक्षणिकाः अवसराः प्राप्यन्ते। मुख्यमन्त्री अवदत् यत् विद्यालयेभ्यः निर्देशः दत्तः यत् क्रीडाकार्यक्रमेषु भागं गृह्णन्तः छात्राः अनुपस्थितेः स्थाने 'विशेषावकाशस्य' चिह्नं कुर्वन्तु यथा भारतीयविद्यालयक्रीडासङ्घस्य (एसजीएफआई) स्पर्धासु क्रियते। सरकाघाटं प्राप्ते मुख्यमन्त्रिणः काङ्ग्रेसनेतुः पवनठाकुरस्य नेतृत्वे स्थानीयजनाः स्वागतं कृतवन्तः। अस्मिन्नवसरे विधायकः चन्द्रशेखरः आदयः गणमान्यजनाः अपि उपस्थिताः आसन्

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खु: आपदाप्रभावितक्षेत्राणां वायुसर्वेक्षणं कृतवान्, आश्रयसामग्री अपि वितरिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - **लघ्वीकाशी मण्डी।** मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खु: बुधवासरे मण्डीमण्डलस्य आपदाप्रभावितथुनाग-जंजैहलीक्षेत्रयोः वायुसर्वेक्षणं कृत्वा प्रभावितजनानाम् कृते व्यक्तिगतरूपेण आश्रयसामग्रीवितरितवान्। मुख्यमन्त्री सरकाघाटतः थुनागस्य रेनगलु-उदग्रविमानस्थलं सेनायाः-उदग्रविमानेन प्राप्तवान्, तत्र सः प्रभावितान् जनान् मिलित्वा, तेषां समस्याः अवगत्य, सर्वसम्भव-सहायतायाः आश्वासनं च दत्तवान्। प्रत्यागमनकाले यदि रेनगलु-उदग्रविमानस्थले तस्य हेलिकॉप्टर-उड्डयनस्य पञ्चनिमेषस्य अपि विलम्बः अभविष्यत् तर्हि दुर्गन्ते कारणेन विमानयानं सम्भवं न स्यात्, तत्रैव सः अटितुं शक्नोति स्म थुनागक्षेत्रस्य मार्गसम्पर्कः छिन्नः अस्ति, तत्र अत्रस्य आपूर्तिः अपि क्षीणा इति सूचना प्राप्ता आसीत्। एतादृशे सति सः मण्डलप्रशासनं तत्क्षणमेव वायुमार्गेण आश्रयसामग्रीवितरितुं निर्देशं दत्तवान्। थुनाग-जंजैहली-उपमण्डलेषु सद्यःकाले मेघविस्फोटस्य कारणेन मार्गोपमार्गः सर्वथा बाधितः अस्ति। एतां स्थितिं दृष्ट्वा वायुमार्गेण आश्रयसामग्रीप्रदानार्थं कार्यविधिः आरम्भा अस्ति।

जिलाप्रशासनेन निर्मितेषु १००० आश्रयसामग्रीषु गोधूमचूर्णम्, तण्डुलाः, दालः, तैलं, लवणं इत्यादीनि आवश्यकवस्तूनि सन्ति। अद्यतनस्य वायु-आश्रयकार्यक्रमस्य कालखण्डे कुलम् १७२ आश्रयसामग्रीणां वितरणं कृतम्, येषु ९० पुटकानि रेनगलु हेलीपैड इत्यत्र, ८२ पुटकानि जंजैहलीक्षेत्रे च वितरितानि। तदतिरिक्तं प्रभावितक्षेत्रैः सह सम्पर्कं स्थापयितुं थुनाग उपमण्डले संचारस्य पुनर्स्थापनार्थं पुलिसकर्मचारिभिः सह वी-सैट संचारपोर्टलं विमानयानेन वाहितम्। स्थानीयप्रशासनेन आश्रयशिविराणि स्थापितानि, येषु एकं थुनाग-क्षेत्रस्य सर्वकारीयप्राथमिकविद्यालये चाल्यते। सम्प्रति २०० तः अधिकाः प्रभाविताः जनाः अत्र आश्रयं गृहीतवन्तः, तेषां कृते अन्नं, औषधं, अन्ये आवश्यकः सुविधाः च प्रदत्ताः सन्ति। ततः पूर्वं मुख्यमन्त्री प्रातः ९ वादने नादौननतः प्रस्थाय मार्गमार्गेण मण्डीमण्डलस्य धर्मपुरं प्राप्तवान्, तत्र सः आपदाप्रभावितक्षेत्राणां भ्रमणं कृत्वा प्रभावितजनैः सह संवादं कृतवान्। तदनन्तरं सः सरकाघाटे प्रचण्डवृष्ट्या प्रभावितानां क्षेत्राणां वृत्तान्तं कृत्वा जनानां कृते सर्वसम्भवं साहाय्यं कर्तुं आश्वासनं दत्तवान्।

“पाण्डुलिपिविज्ञानं प्रतिलेखनञ्च” इति राष्ट्रियकार्यशालायाः दशमः दिवसः भव्यरूपेण सम्पन्नः

हिमसंस्कृतवार्ता डॉ. निशिकान्तपाण्डेयः

नलबारी, ०२ जुलाई २०२५ — कुमारभास्करवर्मसंस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालये केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य साहाय्येन आयोज्यमानायाः “पाण्डुलिपिविज्ञानं प्रतिलेखनञ्च” इति विषयक-एकविंशतिदिनात्मकायाः राष्ट्रियकार्यशालायाः दशमः दिवसः सौम्यवातावरणे भव्यरूपेण सम्पन्नः। कार्यक्रमस्य संचालनं विश्वविद्यालयस्य सर्वदर्शनविभागाध्यक्षेण डॉ. रणजीतकुमारतिवारी-महोदयेन कुशलतया कृतम्। दिनस्य प्रमुखा शिक्षिका आसीत् डॉ. विद्या सागी महोदया (प्रतिलिपिकर्त्री, वैदिकसंशोधनमण्डलः, आदर्शसंस्कृतशोधसंस्थानम्, पुणे)। तया चतुर्थे सत्रे शारदालिपेः पाण्डुलिपिक्षिपेण विस्तरेण प्रदत्तम्। प्रथमसत्रे शारदालिपेः वर्णविन्यासस्य पुनरावृत्तिं कारितवती, द्वितीयसत्रे विभिन्नपाण्डुलिपीनां देवनागरीलिप्यां लिप्यन्तरीकरणप्रक्रिया प्रदर्शिता। तृतीयसत्रे देवनागरीलिपेः शारदालिप्यां लिप्यन्तरीकरणम् अपि आचरितम्। चतुर्थसत्रे नानाश्लोकानाम् शारदालिप्यां लेखनाभ्यासः आयोजितः। सर्वे प्रतिभागिनः शारदालिपेः लेखनाभ्यासे उत्साहपूर्वकं निरता अभवन्। डॉ. सागीमहोदयायाः सुगममार्गदर्शनेन प्रतिभागिनः लिप्यन्तरीकरणकार्ये तथा लेखनकौशलविकासे विशेषं कौशलं प्राप्तवन्तः। एवं दशमेऽस्मिन् दिने शारदालिपिक्षिपेण प्रयोगात्मकदृष्ट्या विशिष्टप्रगतिर्लब्धा, यया कार्यशालायाः उद्देश्यः सफलतया साधितः इति स्पष्टतया दृष्टिगोचरते।

संस्कृत-प्रशिक्षुताकार्यक्रमस्य नलबारीविश्वविद्यालये भव्यम् उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ता डॉ. निशिकान्तपाण्डेयः नलबारी, ०२ जुलाई २०२५ - नलबारिस्थिते कुमारभास्करवर्मसंस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालये अद्य द्वादशदिनात्मकस्य संस्कृत-प्रशिक्षुताकार्यक्रमस्य भव्यम् उद्घाटनं सुसम्पन्नम्। एषः कार्यक्रमः विश्वविद्यालयस्य सर्वदर्शनविभागेन आन्तरिकगुणावताश्वासनकेन्द्रेण च संयुक्तरूपेण

आयोजितः। कार्यक्रमस्य उद्घाटनसमारम्भः विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियन्त्रक-सर्वदर्शनविभागाध्यक्षः डॉ. रणजीतकुमारतिवारीमहोदयेन समुचितरूपेण समाचलितः। उद्घाटनस्य पूर्व वैदिकमङ्गलाचरणं सम्पन्नं यद् अतिथि-अध्यापकः लिराजकाफ्लेमहोदयेन सुसम्पादितम्। मुख्यातिथिरूपेण विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः आचार्यः प्रो. प्रह्लाद रा. जोशीवर्यः ससन्मानम् उपविष्टः। तेन समस्तेभ्यः प्रतिभागिभ्यः मंगलाशयपूर्णं भाषणं प्रदत्तम्। भाषणे सः संस्कृतभाषायाः ऐतिहासिकं सांस्कृतिकं च महत्त्वं विस्तारतः प्रतिपादयन् जनमानवस्य मनोभूमिं संस्कृतसंवेदनया सम्पन्नमकरोत्। डॉ. रणजीतमहोदयेन कार्यक्रमे सम्मिलितानां सर्वेषां हार्दं स्वागतं कृतम्। सः प्रशिक्षुताकार्यक्रमस्य उद्देश्यम्, महत्त्वं च विवेच्य उपस्थितानां मनसि संस्कृतप्रेम्णः नवसञ्चारं कृतवान्। तत्र अतिथित्वेन पुराणेतिहासविभागस्य अध्यक्षः विवेक आचार्यः, मीमांसाविभागाध्यक्षः डॉ. चम्पक कलितामहोदयः तथा च संस्कृतभारत्याः उत्तरासमप्रान्ताधिकारी राजेन आचार्यमहोदयः अपि उपस्थितः आसीत् तेन च स्वकीयं वक्तव्यमपि उपस्थापितम्। एवं नलबारीनगरस्थे विश्वविद्यालये संस्कृतप्रशिक्षणाय नूतनं पथं प्रशस्तं जातम्।

पाकिस्तानः कथम् संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सदस्यः अभवत्, किं कुर्वन्नस्ति भारतसर्वकारः-रणदीपसिंहसुर्जेवाला

पाकिस्तानस्य संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य महत्त्वपूर्णं पदं प्राप्नयानन्तरं बुधवासरे काङ्ग्रेसेन केन्द्रसर्वकारस्य लक्ष्यं कृतम्। पाकिस्तानस्य एतत् पदं प्राप्तं भारतस्य विदेशनीतेः विफलता इति काङ्ग्रेसेन उक्तम्। काङ्ग्रेसः अपि भारतस्य कृते महत् कूटनीतिकं विघ्नम् इति उक्तवान्। काङ्ग्रेसस्य महासचिवः रणदीपसिंहसुर्जेवाला बुधवासरे अवदत् यत् आतङ्कवादस्य प्रचारं कुर्वन् पाकिस्तानदेशः अधुना वैश्विकसुरक्षायाः ठेकेदारः कृतः। इदानीं पिशाचः आसने उपविष्टः अस्ति। सुरजेवाला इत्यनेन उक्तं यत् प्रधानमन्त्री मोदी विदेशमन्त्री एस जयशङ्करः च विदेशनीतेः विषये वास्तविकं प्रतिज्ञां न कुर्वन्ति, ते च एतत् परिणामं निवारयितुं वैश्विकसमर्थनं प्राप्तुं असफलाः अभवन्। सः प्रश्नम् उत्थापितवान् यत् ‘प्रधानमन्त्री, विदेशमन्त्री, संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य भारतस्य स्थायीप्रतिनिधिः च किं कुर्वन्ति?’ भारतस्य पारम्परिककूटनीतिकसम्बन्धेषु ‘क्षयम्’ इति विषये अपि सः दुःखं प्रकटितवान्। सः अवदत् यत् अस्माकं पुरातनानि विश्वसनीयानि च मित्राणि, एशिया-देशे, समीपस्थेषु देशेषु च वर्षेषु काङ्ग्रेस-पक्षेण ये सम्बन्धाः निर्मिताः, ते अधुना अस्मात् दूरं गतवन्तः।

सिरमौरकलासंगमस्य गरिमापूर्णः अलंकरणसमारोहः सुसम्पन्नः

हिमसंस्कृतवार्ताः, आचार्य ओमप्रकाशः 'राही'।
हिमाचलप्रदेश- सिरमौर- कलासंगमस्य षट्षष्टितमः अलंकरणसमारोहः जून-मासस्य अष्टाविंशतितमे दिनांके सिरमौर-जनपदस्य बायरी नाम्नि गुरुधाम्नि सोत्साहं सुसम्पन्नः यस्मिन् हिमाचल- हरियाणा- उत्तराखण्ड- प्रान्ताणामेकादश विशिष्टाः जनाः विविधासु विधासु तेषां योगदानाय माला- पदक- सत्साहित्य- अंगवस्त्र- स्मृतिचिन्हादिभिः समलंकृताः। समारोहस्य मुख्यातिथयः स्वनामधन्याः विद्वद्गण्यः अन्ताराष्ट्रिय- साहित्यकाराः उत्तराखण्ड- संस्कृत- विश्वविद्यालये सेवारताः माननीयाः दिनेश चन्द्र चमोला 'शैलेश' महाभागाः समारोहस्य अध्यक्षमहोदयैः माननीयैः राजेन्द्र तिवारी महाभागैः विशिष्टातिथिभिः हिमवन्ती- मीडियाप्रमुखैः अरविन्द गोयल महाभागैश्च सह मिलित्वा दीपप्रज्ज्वलनपुरस्सरं विधिवत् समारोहस्य शुभारम्भं कृतवन्तः। संगमस्य महासचिवः दिनेश ताशः अभ्यागतानां स्वागतमकरोत्। ततश्च कार्यकारी अध्यक्षः "ब्रह्मवंशसमुत्पन्नं वशिष्ठकुलभूषणम् चन्द्रमसः कलापूर्णं गुरुं चन्द्रं वयं नमः" इत्यादिभिः दशपदैः ब्रह्मालीनं ब्रह्मर्षिपदमण्डितं गुरुवरं वशिष्ठं प्रणम्य समारोहे सम्मानन्यानामेकादश विभूतीनां परिचयं विस्तरेण प्रतिपादितवान्। प्रकाशः भारती "गुरुवरं तुम्हें नमन है गुरुदेव तुम हमारे/ सदा साथ साथ रहना बनकर तुम सहारे" भजनं गुरुवरं समर्प्य वशिष्ठविरचितां "पाई गोयणी दी पींगो बादले..." पहाड़ीगीतिकांमपि प्रस्तुतवान्। मध्ये-मध्ये सिमरन भारती, रामकिशनः, जीतसिंह चौहानः, किरनेश पुण्डरीदादिभिः कलाकारैः प्रस्तुतेन सुगम-शास्त्रीय-लोकसंगीताधारितेन कार्यक्रमेण समारोहस्य शोभा चतुर्गुणिता जाता। अस्मिन्नवसरे सम्मानितेन वैदिकगणभारतस्य

संस्थापकाध्यक्षेण वत्सदेशराजशर्माणा सम्पादितस्य 'राष्ट्रसेवापराङ्मुखः' इति नामधेयस्य समस्यापूर्तिपरक-काव्यस्य विमोचनमपि जातं यस्मिन् न केवलं भारतस्य उड़ीसा- बिहार- दिल्ली- महाराष्ट्र- छत्तीसगढ- चण्डीगढ- हरियाणा- कर्नाटक- उत्तराखण्ड- असम- मध्यप्रदेश- गुजरात- उत्तरप्रदेश- हिमाचलादिप्रान्तस्थानां कवीनां कविताः संकलिताः सन्ति अपि तु नेपाल- अमेरिकादि- अन्यदेशानां रचनाकाराणां रचनाः अपि संकलिताः सन्ति। अनेन सममेव विशेषेण अवसरमेनमधिकृत्य एव हिमवन्ती- मीडिया- परिवारेण प्रकाशितस्य हरिहर-विशेषांकस्य लोकार्पणमपि जातं यस्य प्रतिः समारोहस्यान्ते प्रत्येकाय उपस्थिताय जनाय निःशुल्कं वितरिता। अलंकरणसमारोहे साहित्यक्षेत्रे विशेष- योगदानाय अमरदेव आंगिरस- आत्मा रंजनः, डॉ. अदिति गुलेरी, श्रेष्ठ-पत्रकारितायै डॉ. रमेश सिंगटा

'डॉ. यशवन्तसिंह परमार' सम्मानेन सम्मानिताः। समाजसेवायै राजेश चेची, संजय कैवराभ्यां सह संस्कृत-संस्कृतिसेवायै वत्सदेशराजशर्मा 'महाराजा राजेन्द्र प्रकाश' पुरस्कारेण पुरस्कृताः। चित्रकलाक्षेत्रे दीपराज विश्वासः संगीतक्षेत्रे रामकिशनः लोकसंस्कृतिक्षेत्रे जीतसिंह चौहानः लोकसंगीतक्षेत्रे च किरनेश पुण्डरीः 'आचार्य वशिष्ठ' सम्मानेन विभूषिताः। मुख्य-अतिथीनां प्रो. दिनेश चन्द्र चमोला 'शैलेश' महाभागानामलंकृतेन उद्बोधनेन सर्वेऽपि श्रोतारः सुतरां प्रभाविताः। विशिष्टानां प्रमुखातिथीनामपि संगमेन स्मृतिचिन्हादिभिः अलंकरणं कृतम्। ततश्च धन्यवादज्ञापनपुरस्सरं समाप्तिं गतेन समारोहेण सर्वेऽपि उपस्थिताः रात्रिभोजं विधाय स्वं स्वमभीष्टस्थानं प्रस्थितवन्तः। नूनमेवैषः गरिमापूर्णः सम्मानसमारोहः उपस्थितानां सर्वेषां हृदयेषु चिरस्थायिनं स्थानं व्यदधात्

संस्कृतभारती- विश्वनाथ- जनपदस्य संस्कृतदिवसस्य उद्यापनसम्बद्धा साधारणसभा

अस्यवर्षस्य संस्कृतभारतीगोष्ठ्याः संस्कृतदिवस-वर्षिकोत्सवः असमराज्यस्य विश्वनाथजिलान्तर्गतस्य गमिरिग्रामे समायोज्यते। अगस्तमासस्य १०-तमे दिनाङ्के तत्संस्कृतसम्मेलनं भविता। अद्य एका तत्सम्बन्धिनीं साधारणसभाम् आहूय तत्र विशदपूर्वकं चर्चा जाता। सर्वप्रथमं मङ्गलाचरणात् परं सभायाः प्रारम्भोऽभवत् ततः परं सभापतेः आसनग्रहणं, ततः अतिथीनाम् आसनग्रहणम्। संस्कृतभारती-विश्वनाथ- जनपदस्य अध्यक्षोपाध्यक्षयोः अनुपस्थितित्वात् उपदेष्टामहोदयः सभापतिपदम् अलमकरोत् श्रीमान् तुलशीशरणमहोदयः। अन्ये च अतिथयः उदयनारायणगौतममहोदयः, रोहित धमालामहोदयः, तारावती गिरिमहोदया, केशवाचार्यमहोदयः, सूर्य खनालः, धरणीदुङ्गलमहोदयः च आसन्। ततः परं 'सेवकैरालामहोदयः सभायाः उद्देश्यव्याख्याम् अकरोत्। ततः परं संस्कृतदिवसस्य विषये किं किं कर्तव्यं, तस्य कृते किं च निर्दिष्टकार्यं कर्तव्यम् इति तदर्थं सर्वं विशदीकृत्य चर्चा जाता। ततः परम् उपस्थितानां मन्तव्यम् आरब्धम्। सर्वप्रथमम् उदयनारायणगौतममहोदयः व्ययस्य विषये चर्चा कृतवान्, कथं धनसंग्रहं करणीयम् इत्यस्मिन् विषये तेन चर्चा कृता। सहसङ्गठनमन्त्री मान्यः राजेनाचार्यमहोदयः किं किं भवेत्, तथा कथं कर्तव्यमिति तस्मिन् विषये अवदत्। इतः परं रोहित धमाला महोदयः धनं कुतः आयाति उत न, आनुमानिकव्ययं कियत् भवितुम् अर्हति इत्यादीनां विषये प्रश्नम् अकरोत्। सेवकैराला महोदयः तस्य उत्तरे आनुमानिक-व्ययस्य विवरणम्

दत्तवान्। ततः परं राजगौतमः महोदयः समिति कथं स्यादिति विषये बहुतमतया उक्तवान्। धनसंग्रहविषये विभिन्नेभ्यः जनेभ्यः मताभिमतानुक्रमेण चर्चा जाता। ततः परं समितिनिर्माणाय सहसङ्गठनमन्त्री, विभागप्रमुखः सेव कैराला महोदयः, सचिवः नारायण- अधिकारी च मिलित्वा समित्याः सूचीं प्रस्तुतवन्तः।

समितिः इत्थं प्रकारका जाता-

उपदेष्टा- श्रीतुलसीशरणोपाध्यायः, उदयनारायणगौतमः, चूड़ामणि दाहालः, लोकनाथशास्त्री, नारद उपाध्यायः, रिणा दुवारा, रोहित धमाला, प्रभुनाथसिंहः, रञ्जन सापकोटा, विष्णु भण्डारी, कृष्ण बरालः, शंकरलाल आगरवाला, सीता देवी, दिपाली देवी हेलेम ख, जिलापरिषद्, निरन हाजरिका हेलेम क, जिलापरिषद्,

मुख्यपृष्ठपोषकाः -

रञ्जितकुमारदासः- सांसदः, तेजपुर लोकसभा, उत्पल बरा, गहपुर विधायकः, प्रमोद बरठाकुरः, विश्वनाथ विधायकः, दिगन्त घाटोवारः, विहाली विधायकः

पृष्ठपोषकः- लुकुमनि बरा, एस. डी. सी. गहपुरम्।

सभापतिः- श्रीविनोद दवाडी महोदयः

कार्यकारी सभापतिः- धरणीधर दुङ्गलः महोदयः।

उपसभापतयः

गमिरिप्रखण्ड- अध्यक्षः- मीनप्रसाद आचार्यः,

विश्वनाथ- चाराली- नगराध्यक्षः- नयनज्योति-खाउण्डः,

ग्रहपुर- नगरसमितिः- नन्दशर्मा, सूर्य खनालः, राजु गौतमः, सेव कैराला, सीमा देवी, **मुख्यसम्पादकः-** चन्दन काफ्ले, **सम्पादकाः-** समारदलनितः- लीलाकान्त-शर्मा, विश्वनाथनगरसमितिः- विनोद गुप्ता, छयदुवारमन्त्री- तिलक दाहालः, गहपुरनगरसमितिः- वीना देवी। **सह-सम्पादकत्रयम्-** सुवर्णा शर्मा, केशव उपाध्यायः, टिड्डु देवी। **शोभायात्राप्रमुखाः-** लीला महन्तः, अञ्जना आचार्य, ऋजू देवी, मणिता गौतम। **प्रतियोगिताविभागः-** पुरुषोत्तम दुलालः, नारायण आचार्यः, प्रकाश बरठाकुरः, वन्दिता आचार्यः। **आप्यायनविभागः-** मोहन रिजालः, नील शर्मा, लोका देवी। **सांस्कृतिकविभागः-** नीरु नेउपाने, मनीषा देवी। **अतिथिस्वागतविभागः-** नारायण-दिहिंगीया, देवेन्द्रदेवशर्मा, डॉ. दीपेन भराली, किशोरकुमारकाकी, प्रज्वलिता शर्मा **व्ययपरीक्षकः-** हरिबाहादुर छेत्री, राजु शर्मा। **सदस्यगणः-** लता देवी, वीणा देवी, रत्ना देवी, करिश्मा आचार्य, इत्यादयः। ततः परं पुरुषोत्तममहोदयः उक्तवान् यत् समस्तेभ्यः संस्कृतशिक्षकेभ्यः धनसंग्रहः कर्तव्यमिति। व्ययपरीक्षणं कृत्वा 19/08/2025 दिनाङ्के समेषां समक्षं प्रस्तुतव्यमिति निर्णयः जातः। उपान्ते सभापतेः मन्तव्यं, तस्मात् परं शान्तिमन्त्रेण सभाभङ्गः सञ्जातः इति।